

הרושם לא היה טוב ולא רע. באותם הימים חשב כל אחד שיעודו להקים מפלגה... בגמר ההצאה רציתי ללכת... אבל היטלר, המרגל השכיר הקטן, לא הלך. הוא נשאר. מה קרה? בשעת החיכוך החופשי, לאחר ההצאה, השמע מישו את הדעה שעל דרום גרמניה להיפרד מפרוסיה. היטלר, שעוד בימי נעוריו הסמרטטיים בבית-המסכה בחינה אהב להרים את קולו בציבור, קם ונאם בהתרגשות נגד דעה זו. האיש בעל הקול המיוחד, תמיד קצת צרוד, תמיד קצת היסטרי, תמיד בעל כושר ריטורי נדיר, עורר תשומת-לב. בגמר האסיפה, ניגשו אליו ראשי האגודה והומינו אותו להצטרף. הם לא תיארו לעצמם את משמעות ההיסטורית של מה שהם עושים.

★ ★ ★

חבר מס' 7

פלגת הפועלים הגרמנים היתה קבוצה זעירה של עסקנים חסרי-חשיבות. היה להם רעיון פשוט ומתים מאוד: יש להפריד בין המארכסיות האינטרנאציונליסטיות לבין תנועת הפועלים. צריכה לקום מפלגת פועלים לאומית, שתחזיר את פועלי גרמניה לאידיאלים המסורתיים של המיליטריזם הגרמני.

באותו לילה עבר על היטלר משבר. בפעם הראשונה הוא שאל את עצמו: מדוע לרגל אחרי קבוצת זרות? מדוע לא להקים מפלגה משלו? הוא הרגיש כי נאום-הבתולין שלו עורר הד והלהיב את הנוכחים. משמע שהוא יודע לנאום בציבור. מדוע לא יתמסר כולו לפוליטיקה? ואם כן, מדוע לא להשתמש באותה אגודה קטנה, שאין בה מנהיג מתחרה לו? היטלר חזר למפלגת הפועלים הגרמנית, נרשם וקיבל את כרטיס-החבר מס' 7. הוא נבחר לחוזה. חיש מהר חולל בו סערה בכוס-מים. הוא דרש שלטון-יחיד על כל ענייני התעמולה. המייסדים נרתעו תחילה, אך לאחר מכן נכנעו. כי היטלר הביא להם שני דברים חשובים: כסף ואנשים.

הכסף בא מריהם — שלקח אותו מקרנות-השוחד הסודיות של הצבא. מגין באו האנשים? היטלר החל קובע אסיפות-עם המוניות, לרוב בבתי-המרוח הגדולים של העיר, שם היה הקהל נוהג להקטיב לנאומים פוליטיים תוך שתיית הבירה מספלי-אבן גדולים וכבדים. באחת האסיפות הראשונות קמו כמה פועלים באמצע נאומו של היטלר, שיסעו אותו בקראות-ביניים עוקצניות ומנעוהו מלהמשיך לדבר. בפעם הבאה נראו בקהל קבוצות של צעירים חסונים, בעלי שמערת ותאום חשודים. כאשר נשמעה קריאת-הביניים הראשונה, התנפלה קבוצה של גברים חסונים על המפריע, היכוהו באלות עד כדי עילפון והשליכוהו החוצה, שם הוסיפו לדרוך עליו במגפיים מסומרות. למפריע השני והשלישי קרה אותו הדבר, עד שהפרעות פסקו.

מי היו הגברים האלה? לא היו אלה אלא חיילי הרייכסחר, ללא סימני היכר צבאיים. הם נשלחו עלידי ריהם. היטלר קרא להם בראשי-התיבות ס.א. תחילה נאמר שאלה ראשי התיבות של "ספורטאבטיילונג" — פלוגת-ספורט. לאחר מכן נתקבלו כראשי-התיבות של "סטורס-אבטיילונג" — פלוגת-סער. עוד לא היו להם מדים משלהם. הם לבשו מכל הבא ליד — מדים ישנים מעודפי-המלחמה, מעילי-רוח, מכנסי-רכיבה, מגפיים. על השרחל ענדו סרט אדום עם צלב-הקרוס.

הס.א. היה המפלגה האמיתית — השאר היה סרע-עורף. הס.א. שצעד ברחובות, שהכה ורצה וריבם, שהחזיק נשק (מן המתנסים הצבאיים החשאיים, שלא נמסרו למנצחים בימי כניעת-המדינה), ששבר את עצמות המפריעים באסיפות היטלר ופוצץ את אסיפות יריביו — הוא שהבדיל מן הרצע הראשון בין מפלגת-היטלר לבין כל שאר המפלגות הימניות.

בראשית היו החיילים המחופשים, שנשלחו עלידי ריהם. לאחר מכן באו אנשי "הגייסות החופשיים" שהתפרקו. אחריהם באו חיילי לים משוחררים מובטלים, לאיוצלחים מכל הסוגים, וסמם צעירים שאיחרו את המלחמה ורצו לשחק בחיילים. תוך שלוש שנים, כ- הנהגתם של ריהם וגרינג, הפך הס.א. לצבא אדיר של 15 אלף איש — בחלקם הרב מגויסים גיוס מלא, שחיו על-חשבון ה- מפלגה ועמדו לשרותה 24 שעות ביממה.

מגין בא הכסף? הוא בא מתקציב הממ"ש שלה — אותה ממשלה אשר הס.א. נשבע להפילה. ליתר דיוק: הוא בא מן הקרנות הסודיות של הרייכסחר, שנעודו להגנה על הגבול. בשנים ראשונות אלה, ראה הצבא ב-ס.א. אירגון-עזר לאומי, עתודה בלתי-סדרי רה לשעת-חרום, הן נגד השכנים מעבר ל- גבול המרוחק, והן נגד "האויב מבפנים" — הקומוניסטים.

★ ★ ★

מפצת של אלף ראשים

זרות להיטלר וריס.א. הפכה מפלגת הפועלים הגרמנית לגורם רציני בגרמניה הדרומית. היא זכתה גם לשם חדש. כמו הסמל וכמו רוב הרעיונות שלה, בא לה גם שמה במקרה.

היטלר חיפש שם שאפשר להלביש עליו איזם, משהו שייראה שחח-מעמד למארכסי-זם, לקומוניזם, שיש בו כדי לעורר קנאות והתלהבות דתית. כפי שאמר בכל הזדמנות: אנשים אינם מוכנים למות למען העלאה במשכורת, אבל הם מוכנים למות בעד רעיון מלהיב. ורעיון מלהיב אינו מוכרח להיות, חזק, בעל תוכן.

הוא שיחק בכמה אפשרויות. מפלגה סוציאליט-גרמנית, או סוציאל-רבולוציוני רית, כשם המפלגה העממית הרוסית ש- לחמה בבולשביקים.

באחד הכינוסים הופיעו נציגים של קבוצת צות דומות מאוסטרית ומן החבל הגרמני של צ'כוסלובקיה. אלה קראו לעצמם "נאציר נאלי-סוציאליסטים", כשם אחת המפלגות ה- ציכיות היותר-מתונות. היטלר לא היה בטוח אם עליו לקבל את המונח "סוציאליזם", ש- היה שנוא עליו, אך אחרי היסוס — הסכים. הוא הבין כי זהו שם מצלצל, מרשים. שי לוב הסוציאליזם והלאומיות נראה לו כטכני-סיס מצויין בו אפשר יהיה לרכוש את לב- בוח הפועלים — יעד שלא הצליח להשיגו עד עצם היום שבו הגיע לשלטון. הוא משך אליו את כל התלשים, המובטלים, העקרי-רים של כל המעמדות — אך עד הרגע ה- אחרון החזיקה תנועת הפועלים האדירה מע- מד נגדו.

השם הסופי היה נסדא"ם, ראשי-התיבות של "מפלגת הפועלים הגרמנית-הלאומית הסוצ-

היטלר נואם

אלה תמונות שפורסמו רק אחרי התמוטטות המשטר, כשנת-גלה ארכיונו האישי של היינריך הופמן, צלמו הפרטי של הפיר. הן שייכות לסידרת תצלומי-ניטון, בהם בדק היטלר את השפעתן של ג'סטות רטרוריות.

יאליסטיים, בקיצור נקראו אנשיו "נאציאל-סוציאליסטים", או פשוט "נאצים" — בניגוד ל"סוצים", כפי שנקראו הסוציאליט-דמוקראטים.

מה היה מצעה של מפלגה זו? אכן, היה לה מצע — אבל כמעט איש לא שמע עליו. "הלחאי ולא היינו שומעים על מצע אומלל זה לעולם!" הכריז גבלס, כעבור שנים, בגילוי לב. כי "25 הנקודות", שחברו עלידי היטלר וכמה תיאורטיקנים לאיוצלחים אחרים, ו"שנתקבלו" עלידי אסיפת-עם של כאלפים איש ב-24 בפברואר 1920, היו אוסף פאנאסטי של תביעות גזעניות, פטפטיים, מליצות נבובות ודברי-איוולת גלויים.

בין השאר תבע המצע את ביטול הריבית ("שבירת שיעבוד הריבית"), הלאמת הטראסטים, חלוקת הדוכנים של חנויות-הכליבו הגדולות לחנונים פרטיים, חיסול דמי-הכירה לקרקעות. הוא צידד ב"נצרות חיובית" וקבע את העקרונות: "טובת הכלל קודמת לטובת הפרט". הוא דרש פארלמנט מרכזי חזק — רעיון רחוק מאוד מדיקטטורה. בחלק הפוליטי הוא תבע ביטול חווי-השלום, החזרת המשבות הגרמניות באפריקה, השתתת האזרחות על הגזע (היינו, ביטול אזרחות היהודים) והכללת כל הגרמנים בגרמניה-הרבתי. מכיוון שהפזורה הגרמנית היתה בתריסר ארצות (כולל הכפרים שרונה האלדהיים בארץ-ישראל), היתה זאת דרישה דמוינית לחלוטין, מין ציונות הפוכה.

אנשים שתחיים צחקו מגוחך ושטחי זה. הם לא הבינו את מהות המפלגה. הנאצים לא היו זקוקים למצע. להיפך, כל מצע ממשי רק יכול היה להפריע להיטלר. כי הוא לא ביקש לשכנע, להסביר, לעצב דפוסי-מחשבה חדשים במוחו של הפרט. מטרתו היתה בדיוק הפוכה: לחסל את הפרט, להטמיע אותו בהמון שיכור, לעורר בו את האינסטינקטים הפרימיטיביים, להורידו למכנה המשותף הנמוך ביותר.

להשגת מטרה זו אין צורך במיכונה רעיוני מוצק ומחושב. יש צורך בסמל מלהיב, בדגלים מהממים, בכמה סיסמות חסרות-תוכן אך משכרות כגון "יהוד פוקה!" (יהודה, התפריז!), "דויטשלאנד ארחהכחו!" (גרמניה, התעוררי!), "נוייה אורדנונג!" ("מישטר חדש!"), "דרייסט רייך!" ("ממלכה שלישית", אחרי הרייך הראשון בימיה-הביניים והרייך השני של ביסמארק, שגזע במלחמת-העולם הראשונה).

היטלר לא היה מסוגל לכתוב אף מאמר הגון אחד. סיפרו משעמם עד לדמעות. נאומיו כשהם כתובים על גבי הנייר, נראים כאוסף רדוד ודל של סיסמות ריקות. אולם נאומיו לא נשמעו כך במציאות, כאשר היטלר עמד על הבמה, מואר באור הזרקורים, מתחת לדגלים האדומים האדירים, אחרי חצי שעה של שירי-לכת משכרים וקריאות היסטוריות בנוסח "הייל!" הידוע.

באותו רגע שוב התגודדו באולם בני-אדם. השומעים הפכו אוסף של יצורים מהופנטים, תת-הכרה קולקטיבי, המון שדמה לחיה שיכורה העונה בקול אחד ומרימה אלפי ידיים, חיה ללא-פרצוף המסכבלת באדם שעל הבמה. והאדם שמאחורי השפם הקצוץ והבלורית המרוחה נראה גם הוא כחסר-פרצוף, כחסר-אישיות.

סמוך לאותה תקופה כתב פילוסוף פרדי בשם חוסה אורטגה-אייגאסט ספר שעשה רושם עמוק בגרמניה: החזומונות ההמונים. הוא ניבא בו את סוף החברה האנושית המורכבת מיחידים בעלי-אחריות, את עליית תקופת האנארכיה של ההמונים חסרי-האחריות. אדולף היטלר החליט לרכב על מיפלצת זו — וכיום שוב אי-אפשר לקבוע אם הוא נהג במיפלצת או אם המיפלצת נהגה בו; אם-הוא השליט את הטרורף בגרמניה, או שהיה זה הטרורף הגרמני שהעלה אותו לשלטון.

• המילה Reich אינה ניתנת לתרגום. פירושה קיסרות, אימפריה, ממלכה או כל דבר שהוא מפואר יותר ממדינה רגילה, כגון "מלכות ישראל". גם הרפובליקה של וויימאר, מסוף מלחמת-העולם הראשונה עד עלות היטלר לשלטון, קראה לעצמה "הרייך הגרמני".

ההקול

בלתי-רגיל, חזק, בוסח ולרוב צרוד במקצת. שהיה אצורו העיקרי של האיש, בעל כוח-השפעה